

Handläggare
Linda Folke
Telefon: 08-50833564

Till
Utbildningsnämnden
2023-03-30

Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 2023/304

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Skolverkets förslag till en ny nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027 till utbildningsnämnden för yttrande. Strategin fokuserar på elevers digitala kompetens och på användningen av digitala läresurser i undervisning och lärande

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget och till inriktningen med prioriterade områden. Förvaltningen är positiv till att områden såsom användningen av data och arbetet med standardisering lyfts fram.

Utbildningsförvaltningen anser att målen behöver preciseras bättre för att bidra till ökad likvärdighet. Förvaltningen skulle önska klarare formuleringar kring att digital teknik bör användas utifrån didaktiska val och adekvat digital kompetens. Det saknas i stor utsträckning ämnesdidaktisk forskning för hur man kan använda digitalisering för att öka elevernas måluppfyllelse. Det är därför angeläget att stimulera den typen av forskning för att kunna förverkliga strategins målsättningar.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till

kommunstyrelsen som svar på remissen. Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Bakgrund/Ärendet

Skolverket har tagit fram ett förslag till en ny nationell digitaliseringsstrategi för Skolväsendet som avses gälla för åren 2023–2027. Strategin syftar till att alla barn och elever ska få den digitala kompetens de behöver som samhällsmedborgare och i arbetslivet. Statens långsiktiga mål är att det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt. Detta för att uppnå hög digital kompetens inom alla åldersgrupper och för att främja kunskapsutvecklingen och likvärdigheten.

Strategin innehåller två övergripande mål med tillhörande delmål. Det första övergripande målet i denna strategi handlar om att alla barn och elever behöver få utveckla digital kompetens för att kunna leva och verka i vårt digitala demokratiska samhälle. Det andra övergripande målet i denna strategi handlar om att öka undervisningens kvalitet, likvärdigheten och måluppfyllelsen genom att skolväsendet använder digitaliseringens möjligheter. Delmålen utgår från sju särskilt prioriterade områden där skolväsendet behöver ta kliv framåt. För att ge den föreslagna strategin en tydlig riktning, och för att ge skolväsendets verksamheter bättre förutsättningar och stöd för ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete, är delmålen mer avgränsade än i den föregående strategin.

Skolverket planerar att arbeta fram en nationell handlingsplan baserad på strategin. Handlingsplanen bör innehålla konkreta och uppföljningsbara aktiviteter som ska ta hänsyn till skolform och målgrupper med mera, enligt Skolverket.

Utbildningsnämndens strategiska inriktning för digitalisering i skolan antogs 2021. Den avser att ge utbildningsnämnden gemensam styrning och riktning för att huvudmannen ska fullgöra sitt ansvar och leva upp till den nuvarande nationella digitaliseringsstrategin. Utbildningsnämndens strategi ska följas upp under 2023 och kan komma att justeras utifrån den nya nationella strategin.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samarbete med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen, förskoleavdelningen samt avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

Remisstiden har inte möjliggjort samverkan med de fackliga organisationerna men muntlig information om inriktningen i remissvaret har delgivits till organisationerna den 21 mars 2023. Funktionshinderrådet har fått möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 22 mars 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget och målformuleringarna. Som helhet har den nationella strategin målsättningar på en övergripande nivå som är relevanta och betydelsefulla. Förvaltningen ställer sig positiv till inriktningen med prioriterade områden och att områden såsom användningen av data och arbetet med standardiseringar lyfts fram.

Utbildningsförvaltningen anser att målen behöver preciseras bättre för att bidra till ökad likvärdighet. Det krävs adekvat digital kompetens för att möta de utmaningar som digitaliseringen ställer skolväsendet inför. Förvaltningen skulle önska klarare formuleringar kring att digital teknik bör användas utifrån didaktiska val och adekvat digital kompetens. Förvaltningen menar att användandet av digital teknik inte är något självändamål. Den ska bidra till att stärka kvaliteten i undervisningen och därigenom möjliggöra högre måluppfyllelse för barn och elever och ge förskolan och skolan ökade möjligheter att genomföra sitt uppdrag enligt läroplan och skollag. Beskrivning av hur digital teknik skapar beteendeförändringar, ändrade kommunikationsmönster och hur det påverkar undervisningen kan stärkas. Forskning nämns i allmänna ordalag, här skulle exempelvis hjärnforskning samt forskning om hur sociala mönster och beteenden påverkar oss i en digital omgivning kunna tydliggöras för att vägleda skolväsendet.

Beskrivningar kring förskolans uppdrag uppfattas som motstridiga budskap mellan inledande text och målformuleringar. Förskolans ansvar att motverka risker genom att bidra till ett kreativt användande, kräver en ökad medvetenhet och ökad kompetens, vilket kan förtydligas.

Beskrivningar och begrepp från den tidigare strategin bör uppdateras utifrån teknikutveckling och användande. Utbildningsförvaltningen saknar till exempel skrivningar om AI teknik.

Utbildningsförvaltningen ser positivt på Skolverkets förslag till att ta fram en handlingsplan. Detta bidrar bland annat till att skapa likvärdighet mellan kommunala och fristående huvudmän.

Förvaltningens synpunkter på mål och delmål

Mål 1 – barn och elever utvecklar digital kompetens

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positivt förslaget. Förvaltningen anser att målsättningarna bör omfatta förhållningssätt till digital teknik i undervisningen för att ta höjd för digital utveckling som vi inte känner till idag.

Förvaltningen menar att delmål 1 om livslångt lärande har för stort fokus på anställningsbarhet i stället för individens kompetens. Om individen får undervisning i att kunna utveckla adekvat digital kompetens så ges den möjlighet att fungera, vara delaktig i och tillsammans med andra utveckla ett demokratiskt samhälle.

Förvaltningen ser gärna att delmål 2 beskriver hur målsättningen ska bidra till en mer aktiv hållning. Att vara producent och delta i den digitala utvecklingen snarare än att konsumera den. Det bidrar till ökad förmåga att använda digital teknik och ger större förståelse för hur man kan utveckla och använda den. Fokus bör vara på att ta tillvara den digitala teknikens möjligheter för barn och elever att nå målen och att hantera den digitala miljö som ständigt förändras.

Förvaltningen anser att delmål 3 bättre behöver knyta an till den övergripande målformuleringen och även inkludera vilka utmaningar och risker kring till exempel säkerhet, integritet och brottslighet som behöver beaktas. Adekvat digital kompetens är även att förstå och kunna göra kloka bedömningar i förhållande till detta.

Förvaltningen anser att delmål 4 kan skapa större värde om fokus läggs på att beskriva hur digitaliseringen är en del av det livslånga lärandet inom alla arbets- och samhällsområden och berör alla, inte specifikt teknikämnen eller it.

Mål 2 – digitaliseringens möjligheter används inom skolväsendet

Utbildningsförvaltningen ställer sig positivt till förslaget. Förvaltningen instämmer i beskrivningen om att huvudmännen behöver lägga resurser på att höja den digitala kompetensen, särskilt vad gäller didaktiska val, inte minst inom förskolan. Förvaltningen delar bedömningen att undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. En försvårande omständighet är att det i stor utsträckning saknas ämnesdidaktisk forskning för hur man kan använda digitalisering för att öka elevernas måluppfyllelse. Det är därför angeläget att stimulera den typen av forskning för att kunna förverkliga strategins målsättningar.

Gemensamma standarder ger fördelar ur ett förvaltningsperspektiv och för uppföljning och analys av data. Det ger också positiva effekter på utveckling av systemstöd. Arbetet med lösningar som bygger på gemensamma standarder enligt SiS (Svenska institutet för standarder) är en förutsättning för den likvärdighet som nämns. Det arbetet behöver därför fortsätta. Det är inte helt tydligt om även nationella gemensamma system avses. För vissa uppgifter, till exempel prov eller frånvaro skulle detta kunna underlätta och minska den administrativa bördan för huvudmän. Detta behöver i så fall utredas närmare.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Niclas Westin
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilagor

Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027